

зміст, здатне вступати в синонімічні відношення з апелятивами (узуальними чи оказіональними... Втрата таким конотативний топонімом географічної співвіднесеності призводить до його повної апелятивації, наприклад, *шанхай* “глухе приміське (частіше пришахтне) селище”; *камчатка* “задні ряди”...) ⁷⁹. Як бачимо, найменування, мотивовані відомими географічними об'єктами, становлять левову частку метафоричних мікротопонімів загальною. Вони відкривають нові горизонти світосприйняття сучасного бойка. Практично всі виявлені назви варіантні, тобто існує по дві номінативні одиниці на позначення об'єкта, що свідчить про лексичне багатство нашого народу.

Отож, серед виявлених метафоричних назв існує чимало семантичних груп, що дозволили чітко виокремити мотиви номінації мікрооб'єктів. Так, згідно з нашими дослідженнями, пріоритетними є групи онімів з соматичною, побутовою, аграрною та геометричною термінологією в основі. Важливими виявилися і міфо-сакральні мікротопоніми. З-поміж них домінують оніми з демонологічним наповненням, семантика яких насамперед вказувала на небезпечність території. Перевага, мабуть, впливає зі свідомості народу, який оминав такі місця, оскільки внутрішні мотиви назв уже містили певну пересторогу, віддзеркалювали своєрідне табу. Такі найменування служили символами, сигналізаторами безпеки для людей. Однак для протидії вживалися і назви з “божественним” внутрішнім наповненням, які були певним чином оберегами у селах.

В наданні об'єктам метафоричних назв проглядається своєрідна експресивність. Творче начало, що базується на емоційності, і стало рушійною силою в метафоричній номінації. Це впливає насамперед із чутливості українця, його ліризму як позитивного творчого начала. Українська емоційність виявляє себе в естетизмі українського народного життя, обрядовості, пісенності, творенні онімів та є основою історичного поступу. Таким чином, образні мікротопоніми безпосередньо пов'язані з емоційним потенціалом народу, що і підкреслює тісний зв'язок етносу з суб'єктами його творення.

⁷⁹Ономастика Полісся / Відп. ред. І.М.Желєзняк.– К., 1999.– С. 79-80.

Нові видання

Дем'ян Григорій. Бібліографічний покажчик / Упоряд. В.Сокіл, Г.Сокіл.– Львів, 2009.– 207 с.

Бібліографічний покажчик відомого фольклориста, невтомного збирача і видавця творів усної народної словесності Григорія Дем'яна приурочений 80-літтю від дня народження та 50-річчю його наукової діяльності. Це другий покажчик наукових студій фольклориста (перший був виданий 1989 р. в упорядкуванні В.Скуратівського). Важливо те, що теперішнє видання включає і попереднє і становить узагальнений реєстр публікацій ученого.

Упорядники структурували матеріал у двох частинах: перша охоплює період від 1959 до 1989, а друга – з 1989 до 2009, і виділили такі рубрики: Друковані праці Григорія Дем'яна (Освіта. Методика. Краєзнавство. Історія та етнографія. Літературознавство. Мистецтвознавство). Публікації записів усної народної творчості. Громадсько-політична діяльність. Література про життя та діяльність Г.Дем'яна. У бібліографії. Завершується видання іменним покажчиком.

Загальна кількість позицій складає близько півтори тисячі одиниць. Таке багатство наукового доробку сучасного львівського дослідника підкреслює невсипучу його працьовитість, широку ерудованість, обізнаність у різних галузях науки. Відрадно, що упорядники почасти, окрім бібліографічної інформації, розкривають зміст публікацій. Логічно вписується вступна стаття Від упорядників та коротка “Біографічна довідка” з ілюстраціями основних (щоправда, не всіх) видань Г.Дем'яна.

Бібліографічний покажчик відповідає своєму жанру, в ньому немає нічого зайвого, як це часто буває, коли нічим наповнити книжку, а чітко в хронологічній послідовності представлено науковий та громадсько-політичний доробок Григорія Дем'яна. Таке довідкове видання знадобиться широкій громадськості, насамперед фольклористам, етнографам, історикам, літературознавцям та, зрештою, всім, хто цінує українську науку та культуру. Особливо актуальний матеріал про національно-визвольні змагання, фольклор, пов'язаний з цією тематикою. Усе зібране показує, що в цій галузі Г.Дем'янові належить пріоритет серед українських фольклористів кін. ХХ – поч. ХХІ ст., він і надалі залишається неперевершеним дослідником повстанської усної словесності.

Лілія ПІДГОРНА